Organize sanayiler ilgi bekliyor

Teşvik, muafiyet ve desteklerle yatırım odağı haline gelmiş Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), uzayıp giden kriz ortamında görünür bir tıkanmanın eşiğine geldi.

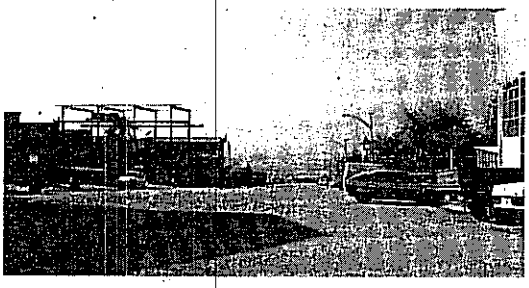

Türkiye bugünkü sanayileşme birikimini esas olarak Organize Sanayi Bölgeleri üzerinden gerçekleştirdi. Orta ölçekli sanayici KOBİ'lerimizin büyük çoğunluğu OSB'lerdedir. 60 OSB'de ortalama 6000, halen kuruluş süreci ve yatırımların devam ettiği 100'den fazla OSB'de ortalama 4000 olmak üzere 10.000 sanayici KOBİ'ye özel yapıları itibarıyla Ankara-OSTİM, İstanbul-Dudullu ve İkitelli Organize Sanayi Bölgelerinde aynı nitelikte ki 23.000 sanayici KOBİ'yi eklediğinizde toplam yaklaşık 33.000 sanayi işletmesineulaşıyorsunuz.

Konsolide yapıları ve oturmuş gelenekleri ile krizi kolayca geçmesi beklenen OSB'lere topluca baktık. Görünen tablo iç açıcı olmaktan şimdilik uzak.

Üretim gerilemiş

Organize Sanayi Bölgelerimizde üretim kriz öncesine göre ortalama yüzde 34,5 azalmış. Bölgelerin sektörel yapısına göre üretimin azalış oranları değişiyor. Örneğin üretimdeki azalış Burdur OSB'de yüzde 70, Karaman OSB'de yüzde 60, İskenderun OSB'de yüzde 50 düzeyine ulaşırken Antalya OSB'de yüzde 10 civarında olmuş. Büyük ölçek sanayinin ağırlıkta olduğu Adana OSB'de kriz nedeniyle herhangi bir üretim azalışı yaşanmamış; hatta Şubat 2001 ayında kullandığı 14.481.000 kW enerji Ekim 2001 ayında 17.380.000 kW'ye yükselmiş.

Üretimden çekilmeler

Kriz döneminde Organize Sanayi Bölgelerimizde faaliyet gösteren firmaların yüzde 10.95'i üretimini durdurmuş, bekliyor. yüzde 4.21'i, fabrikasını kapatmış, bir daha dönmemek üzere gitmiş. Yani üretimden çekilen firma oranı OSB'lerde yüzde 15.35. Bölgeden bölgeye farklılıklar burda da var. Örneğin Samsun, Bursa, Trabzon, Antalya ve Adana Organize Bölgelerinde, üretim azalışı yaşanmış olsa bile, üretimden çekilen veya kapanan firma olmamış.

Hatta Trabzon ve Adana OSB'de 6 şar, Antalya OSB'de 2 firma, kriz döneminde faaliyete geçmiş. Buna karşılık, Çorum, Karaman ve Elazığ OSB'lerindeki firmaların üçte biri üretimden çekilmiş. Burdur, İskenderun ve Mardin OSB'lerinde ise bu oran %50'ye ulaşıyor.

İstihdam azalmış

Adana Organize Sanayi Bölgesindeki 3000 istihdam artışını saymazsak, her halükarda çalışan sayısı azalmış, OSB'lerimizde istihdam daralması yüzde 21.10 olarak gerçekleşmiş.İstihdam daralmasının bazı OSB'lerimizde 'sosyal yıkım' denebilecek oranlara ulaştığı görülüyor. Örneğin Mardin OSB'de yüzde 62'yi bulan işçi çıkarma oranı Elazığ OSB'de yüzde 48, Karaman OSB'de yüzde 45, İskenderun OSB'de yüzde 40, Çorum, Konya, Sivas Organize Sanayi Bölgelerinde yüzde 30 olarak gerçekleşmiş. İşçi çıkarma açısından basiretli olabilen OSB'lerimiz ise Bursa ve Antalya; buralarda kayda değer bir istihdam daralması henüz olmamış. Yatırımcı için pek çok cazip özelliğine rağmen OSB'lerde yeni yatırımlar yapılmıyor. Kriz, OSB'lerde başlamış ve sürmekte olan yatırımların da önünü kesmiş. Pek çok yatırım yarım kalmış. Bu yönüyle OSB'lerimizin kriz fotoğrafı şöyle:

Kriz döneminde Adana ve Konya OSB'leri 4'er sanayi arsası tahsisi yapmış, Sivas OSB 2, Elazığ ve Antalya OSB'leri de birer arsa tahsisi ile 'ayrıcalık' arzeden OSB'ler safında yer almışlar. Buna karşılık hemen bütün OSB'lerde devam eden yatırımlar durmuş.Konya OSB'de duran yatırım sayısı 40, Afyon OSB'de 25. Kırıkkale OSB'de 16, Burdur OSB'de 14, Mardin OSB'de 12, Çorum OSB'de 11, Karaman OSB'de 9, Antalya OSB'de 3, Sivas OSB'de 2, Trabzon OSB'de 1 yatırım yarım kalmış. Kriz fiili yatırımları durdurduğu gibi, yatırım niyetlerini de durdurmuş. Kırıkkale OSB'de 52 arsa tahsisi talebi 35'e düşmüş, Çaycuma OSB ise 55 tahsisten 29'unu iptal etmek zorunda kalmış.

Enerji tüketimi azalmış

Üretim ve istihdamdaki azalmaların ve imalatı durdurmaların doğal sonucu olarak OSB'lerde gözle görülür bir enerji tüketim azalması olmuş. İstisnaları var tabi. Adana OSB krizden önce 14.481 milyon kW enerji tüketirken krizde 17.38 milyon kW enerji tüketmiş. Kriz Bursa OSB'de tüketimi 359 milyon Kwh/yıl'dan 269.25 milyon Kwh/yıl'a geriletmiş. Enerji tüketim azalışı Trabzon OSB'de 11.6 milyondan 9.28 milyon Kwh/yıla, Konya OSB'de 9.5'dan 7.5 Kwh/aya, İzmir OSB'de 20 milyondan 19 milyon Kwh/aya gerileme biçiminde yaşanmış.

OSB'lerde kurumsal çözüm imkanlarını genişletmek ve ortak bir OSB yönelimi oluşturabilmek açısından 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda kuruluşu vaazedilen 'OSB Üst Birlik'i için Sanayi ve Ticaret Bakanlığının özel bir uygulama yönetmeliğini yürürlüğe sokması OSB yönetimleri tarafından yararlı görülmektedir.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
(TOBB Yönetim Kurulu Başkanı)

Irak sorunu üzerine

Ülkemiz gündemindeki en önemli konulardan biri Irak'tır. Aslında bugün Ortadoğu'da yaşanan problemlerin başlangıç noktası, 1. Dünya Savaşına dayanmaktadır. İngilizlerin büyük çabası ile, Osmanlı Devleti içinde barış içinde yaşayan Araplar ayaklanmıştı. Oysa geçmişe bakarsak, 1500'lerden, 1918'e kadar, yaklaşık 400 sene, Osmanlı'nın bölgeyi, bir düzen içinde tutuğunu görüyoruz. Üstelik bunu, mesela bir İngiliz veya Fransız İmparatorluğu'nda olduğu gibi, baskıyla, sindirmeyle de yapmamıştır.

Ne zaman ki, Osmanlı Devleti'ni bölgeden çıkardılar, o zamandan bugüne, bölgede ne barış, ne daha özgür bir idare, ne de huzur var. Zaten bu yüzden tarihçiler, 1. Dünya Savaşı'nı sona erdiren (Versay gibi) bir dizi barış anlaşması için, "tüm barışlara son veren barış" diyorlar.

Dönüyoruz bugüne. Şimdi önce durumu bir teşrih edelim. İlk olarak, Irak'taki rejim, son 20 yılda, tüm komşuları ile sorun yaşamıştır. Önce hiç bir sebep yokken İran'a saldırmış ve yaklaşık 10 yıl süreyle savaşmıştır. Bu savaş bitince, bu sefer Kuveyt'i işgal etmiştir. Kendi ülkesinin vatandaşlarına karşı, kimyasal silah kullanmış, binlerce masumu öldürmüştür.

Türkiye'ye karşı dostça bir tutum sergilediği de söylenemez. Rahmetli Özal zamanında, özellikle ikili temaslar esnasında devamlı tehditlerde bulunmuş. Özal'ın Tahran'ı ziyareti sırasında, Tahran'a hava saldırısı düzenlemiştir.

Irak'ta soydaşlarımıza da her türlü eziyette bulunmuş, evlerinden, yurtlarından atmış, öldürmüştür. Yine 80'li yıllarda, terör örgütünün, ülkesinin kuzeyinde yuvalanmasına müsaade etmiş, hatta destek sağlamıştır. Körfez savaşından sonra uslanacağına, bildiğini okumaya devam etmiş, kitlesel imha silahı yapma çabalarını sürdürmüştür.

Ancak, meselenin bir de diğer yönü bulunmaktadır. Körfez krizi ve ambargo nedeniyle, Türkiye'nin uğradığı kayıplar, geçtiğimiz on yıldaki ekonomik sıkıntıların en önemli nedenlerinden birisidir.

Sunu hiç unutmayalım ki, söz gider, yazı kalır. Gerek 1980'lerin başında, Yunanistan, Nato'nun askeri kanadına geri dönerken, ve gerekse de, 1991'de körfez krizinden sonra verilmiş olan sözler boş çıkmıştır. Bugün ABD ile siyasi işbirliğimiz var, askeri işbirliğimiz var ama ticari-ekonomik iş birliğimiz yok. Bu durum, sadık müttefik olma kavramı ile uyuşmamaktadır.

ABD'nin Türkiye'de taban bulamaması, desteğini kaybetmesi de bu yüzdendir. Biz ABD ile daha fazla ticaret etmenin yolunu açmalıyız. ABD'nin 1,2 trilyon dolarlık ithalatı içinde payımız sadece binde 2,5'dur. ABD'nin uygulamakta olduğu ticaret kotaları ve kısıtlamaları, Türkiye için kalkmalıdır. Biz ABD'de, diğer ülkeler ile eşit şartlar içinde rekabet etmek istiyoruz.

Muhtemel bir Irak harekatından şüphesiz ekonomik açıdan zarar göreceğiz. Bu kaçınılmazdır. Olayın rakamsal boyutu ise muhtelifdir, ama bir kaç kısa aydınlatıcı noktaya değinebiliriz.

1990'da yüzde 9'bitiyürken, 1991'deki harekattan sonra büyüme hızımız binde 5'e geriledi. Bütçe açığı yüzde 200 arttı. Üstelik ekonomi küçülürken, enflasyon 15 puan yükseldi. Turizm gelirimizde yüzde 20 civarında bir düşüş oldu. Geçen 12 yıllık süre zarfında, Irak'a yapamadığımız ihracatın toplamı ise 19 milyar dolar civarındadır. Bunlara ek olarak, ülkemizin aktif olarak harekatın içinde bulunması, nesiller sürecek bir intiliafın da yerleşmesine sebep olacaktır. Biz Türk özel sektörü olarak, bulunduğumuz coğrafyadaki bir savaşın, hiçbir şekilde, ülkemize fayda getireceğine inanmıyoruz. Türk hükümetinin görevi, önce Türk milletinin çıkarını korumaktır. Buna göre hareket edilmelidir. Hükümet, olası bir Irak müdahalesinin ekonomik kayıpların konusunu da, uluslararası müzakerelerde mutlaka dile getirmelidir. Bu konuda hükümeti uyarmayı milli bir vazife olarak görmekteyiz.

Başkan'dan... Barış içinde üretim

Ostim Organize Sanayi Gazetesi'nin ilk sayısı ile karşınızdayız.

Bu yoğun gündem içinde özellikle KOBİ'leri yakından ilgilendiren birkaç hususu dile getirip, sorunlarımızı paylaşmak istiyorum.

Öncellikle hükümetin reel sektöre yaklaşımına ve bürokrasinin yerli üretime karşı alışık olduğumuz sıcak olmayan bakış açısına kısaca değinip, ülkemizin ve içinde bulunduğumuz coğrafyanın yakından ilgilendiği Irak olgusuna bakalım.

Hükümetin reel ekonomi üzerine düşünceleri, kağıt üzerinde yazılanlar güzel; en azından reel sektörün önemini farkındalar. Sözle de olsa yazı ile de olsa farkındalar. Bizim için ise, artık bunun yazılı ve sözlü ifadesinden çok, uygulaması önem taşıyor.

Bugüne kadar KOBİ'lerin hep çok önemli olduğu yazıldı-çizildi, söylendi. Gerçekte ise, KOBİ'ler hiç önemli olmadı. Bugün gelip düğümlendiğimiz ortamda Türk ekonomisinin çıkış noktasını KOBİ'lerin uluslararası arenada ve piyasada yarışabilir, rekabet edebilir ve malını satabilir hale gelmesinde görüyorum.

Sudan'a Ostim heyeti olarak yaptığımız gezideki görüşmelerde ve konuşmalarda gözledik: Kendi gayret ve çabaları ile bu ülkelere giden firmalarımız olmuş. Orada çok iyi imkanlar var. Ama devlet düzeyinde yapılması gerekenler yapılmadan bizim bu tür pazarlardaki girişimlerimiz sonuçsuz kalacaktır.

Dış pazarlara açılmamız için ülke yöneticilerinin bir köprü kurması gerekir. Bu yapılmadan bir yere geçemiyorsunuz. Karşılıklı, bir nehrin iki yakasında duran insan gibi, birbirinizi anlıyorsunuz, birbirinizin ihtiyacını görüyorsunuz, ama arada o köprü olmadığı için bir araya gelemiyor ve amaca ulaşlamıyor. Türkiye'deki en önemli sermaye, girişimci KOBİ unsurudur. KOBİ'lerin morallerinin ve motivasyonlarının arttırılması lazım. Bugüne kadar devletin onlara yaptığı haksızlıklar ve lüzumsuz yaklaşımlar sona ermeli.

***

Yerli sanayinin ön palana çıkartılması, önemsenmesi gerekiyor. Biz burada imal ettiğimiz ürünleri yurt dışına gönderiyoruz. Amerika'daki Caterpiller firmasına mal satıyor Ostimli firma. Savunma sanayine iş yapıyor, İtalya'ya mal satıyor, Almanya'ya mal satıyor. Ama aynı ürünü, aynı malı Türkiye'deki bürokrasiye kabul ettiremiyoruz. Neden? Türk malı olduğu için. Sırf bu yüzden milyonlarca, milyarlarca dolarımız yurt dışına gidiyor. Söz konusu olan ülkemizin geleceği, şirketlerimizin geleceği, çocuklarımızın geleceği; kimsenin bu konularda keyfi davranmaya hakkı yok.

***

OSB Yasasının olumlu yönleri olduğu kadar, olumsuzlukları da var. Bunun için bir çalışma yapmamız gerekiyor. Bakanlığın bu konuda bir çalışması olduğunu öğrendik. Bu süreçte biz OSB yönetimlerinin de görev alması gerekir. Sorunlarımızı oraya taşımamız gerekir. Ostim olarak biz 2003 yılında kendi bölgemizdeki ürünlerin hitap ettiği dış fuarlara katılma kararı aldık. Bu konu da ciddi bir katılım organizasyonu yapmayı düşünüyoruz.

***

Bölgemizdeki insanların duruşlarını görüyor, hissediyoruz. İnsanlar ya savaş olursa argümanını hemen gündemlerine koydular. Ve hemen frene bastılar. Yapacakları işleri, üretimi, yatırımı, istihdamı hemen ertelediler. Bizim daha çok üretmemiz daha çok satmamız gerekiyor. Ostim'deki bir çok firmanın Irak'la ilişkileri var. Temsilcilikleri olanlar var, mal satanlar var, oradan ihale alanlar var.

Savaştan bir kâr ummak doğru değil. Böyle bir kar da gözükmüyor. Zaten savaşın hiç kimseye yararı yok. Yarın herkes ülkesine döner ama biz komşumuzla ilişkilerimizi devam ettirmek zorundayız. Yönetimler de yarın gider, Saddam da gider, başka yönetimler de gider. Türk halkı ile ırak halkı yine yan yana bu coğrafyada yaşadığı sürece komşu olmak gibi bir kaderi paylaşacak demektir.

***

Tüm KOBİ'lere barış içinde sağlıklı ve mutlu bir üretim yılı diliyorum.

Orhan Aydın

Çağlayan: Barışçıl çözüm diliyoruz

Muhtemel Irak savaşı ile ilgili değerlendirme yapan ASO Başkanı, "Biz hem siyasal, sosyal ve insani hem de ekonomik nedenlerle böyle bir savaşa karşıyız" dedi.

Ankara Sanayi Odası (ASO) Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Çağlayan, "Irak'ta yaklaşan savaş, bölgemizde potansiyel olarak tüm dengeleri sarsacak nitelikte-dir" dedi.

1991 Körfez Savaşı'nın Türkiye'ye hem ekonomik hem de sosyal açıdan kaybettirdiklerinin henüz hafızalarda tazeliğini koruduğunu söyleyen Çağlayan, haklı bir tedirginliğe yol açmakta ise de konuya sadece uğranılacak ekonomik zararlar açısından yaklaşmayı ve gerçekçi olmayan zarar tahminlerinin ortaya atılmasını doğru bulmadıklarını kaydetti.

Meseleyi sadece ekonomik boyutuyla tartışmanın doğru olmadığını vurgulayan Çağlayan, "Ekonomik boyutun yanı sıra konunun hem siyasal hem de sosyal boyutları vardır. Savaşın kısa vadeli ekonomik sonuçları kadar orta ve uzun vadeli sonuçları üzerinde de düşünmek gerekir" şeklinde konuştu.

Çağlayan konuya ilişkin olarak Ostim Organize Sanayi Gazetesi'ne yaptığı açıklamada şu görüşlere yer verdi:

"Savaş sonrasında Irak'ın parçalanma olasılığı vardır. Bu parçalanmanın savaş sonrasında nasıl bir bölge haritasıyla sonuçlanacağını şimdiden kestirmek çok zordur. Savaş sonrasında bölge yeniden şekillendirilirken hemen sınırımızda, Filistin'de 50 yıldır yaşanan sorunlara benzer sorunların tohumlarının atılması olasılığı yüksektir. Bölgemizde, hemen yanı başımızda yıllarca sürecek bir istikrarsızlığın uzun dönemli ekonomik, sosyal ve siyasal maliyetlerinin ne olacağını şimdiden tahmin etmek zordur.

Her şeyden önce savaş, bölge halkları arasında kin ve nefret tohumlarının atılmasına, bölgemizde zaten var olan hasmane duyguların daha da kemikleşmesine yol açacaktır. Hepsinden önemlisi de binlerce masum insan ölecektir.

Irak'ta yaşanacak bir savaş, ekonomi üzerinde de çok olumsuz etkiler doğuracaktır. Savaş, krizden çıkmakta olan ekonomimizi derinden etkileyecektir. Savaş, öncelikle iç talepte bir daralmaya yol açacaktır. Son altı aydır ekonomik büyüme stok artışıyla gerçekleştirilmiş ve bu üretim artışı daha çok yastık altı diye ifade edilen, firmaların finans kesimi dışındaki kaynakları ile finanse edilmiştir.Bu nedenle iç talepte meydana gelecek bir daralmanın reel sektörümüzü yeni sıkıntılara sürüklemesi muhtemeldir. Savaş, ekonomik büyümenin de hızını kesecek, hem ihracat ve turizm gelirlerindeki azalma hem de artan petrol faturası nedeniyle dış dengeleri olumsuz etkileyecektir.

Savaşın kısa dönemli bu ekonomik maliyetleri, savaşın kısa sürmesi durumunda tolere edilebilir düzeylerde kalabilir, ancak savaşın uzaması durumunda sözünü ettiğimiz olumsuzluklar katlanarak artacaktır.

Biz hem siyasal, sosyal ve insani

Zafer ÇAĞLAYAN (Ankara Sanayi Odası Başkanı)

hem de ekonomik nedenlerle böyle bir savaşa karşıyız.

Konunun barışçıl yollardan çözümünü diliyor, herkesin bu konuda elinden gelen çabayı sarf etmesini bekliyoruz."

Ostim bu rehberde

100 ayrı sektör
5000 firma
binlerce ürün

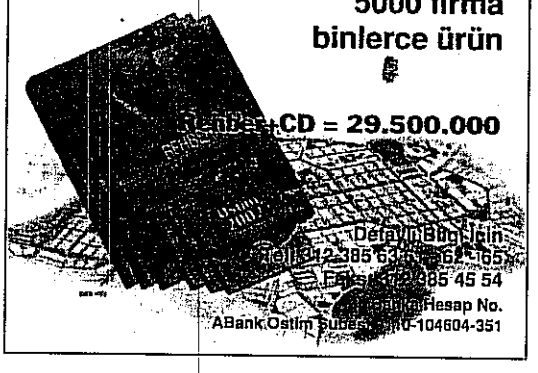

WIN'den iddialı fuarlar serisi

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi Beylikdüzü'nde düzenlenecek olan WIN'03 ile, reel sektörün en büyük fuarının yanı sıra, Endüstriyel Etkinlikler Zirvesi kapsamında da, Kongreler, Seminerler, Çözüm Gösterileri, Paneller, Yuvarlak Masa Toplantıları, Forumlar yapılacak.

Fuarlarla ilgili olarak bilgilerine başvurduğumuz Bileşim Yayıncılık ve Fuarcılık AŞ. Genel Koordinatörü N. Nezih Kazankaya, "Türkiye'nin ve Avrasya bölgesinin 1. numaralı endüstri fuarı WIN'03, "World of Industry 2003" start aldığını söyledi.

"2002 yılında Türkiye ve bölge ülkelerinden 60 bin profesyonel ziyaretçi çeken WIN, tüm endüstrinin heyecanla beklediği tek fuar ve endüstriyel etkinlikler platformu olmaya devam ediyor" diyen Kazankaya, "İnsan sanayinin en önemli branşlarını bünyesinde toplayan WIN, Otomasyon, Electrotech, Chemistry, Machinery, Materials Handling ve Welding gibi alanlarını rakipsiz fuarlarını bir araya getirerek katılımcı ve ziyaretçi hoşnutluğunu en üst noktalara taşıyor.

Ziyaretçiler, fuar boyunca binlerce ürünü ve markayı bir arada inceleyebilmenin, yaklaşık 800 firmayı aynı çatı altında ziyaret edebilmenin heyecanını yaşayacaklar. 2003 yılında katılımcı firmaları yurtiçinden ve yurtdışından yaklaşık 80 bin potansiyel müşteri ile bir araya gelerek, çok önemli iş bağlantıları kurma olanağını bulacaklar," diye konuştu.

Bileşim Yayıncılık ve Fuarcılık AŞ. Genel Koordinatörü Kazankaya, WIN'03 Fuarları için, reel sektörün tümünü ilgilendiren bir tanıtım ve pazarlama etkinliğini olduğunu belirterek, özetle şöyle dedi:

"WIN, 10 yıldan beri her yıl aralıksız düzenlenen OTOMASYON Fuarı ve AEP Industry Fuarı'nın birleşmesi, bunlara Electrotech, Welding, Chemistry fuarlarının eklenmesiyle, 6 ayrı uzmanlık fuarını bir çatı altında birleştirmiş, piyasadaki rekabeti azaltarak; ziyaretçi ve katılımcıların dikkatini tek bir noktaya toplamış ve yarattığı sinerji ile Türkiye ve Avrasya'nın en önemli endüstri fuarı haline gelmiştir."